

Kharkiv Medical Academy of Postgraduate Education

Alecu Russo State University of Bălți

GUUPO "Belarusian-Russian University"

Institute of Water Problems and Land Reclamation of the National Academy of Agrarian Sciences

Odessa Research Institute of Communications

Published by:

Yolnat PE, Minsk, Belarus

ISSN 2523-4692

DOI: 10.30889/2523-4692

UDC 08 LBC 94

Editor: Shibaev Alexander Grigoryevich, *Doctor of Technical Sciences, Professor, Academician*

Scientific Secretary: Kuprienko Sergey, *candidate of technical sciences*

Editorial board: More than 190 doctors of science. Full list on pages 3-4

The International Scientific Periodical Journal "*Modern Scientific Researches*" has been published since 2017 and has gained considerable recognition among domestic and foreign researchers and scholars.

Periodicity of publication: Quarterly

The journal activity is driven by the following objectives:

- Broadcasting young researchers and scholars outcomes to wide scientific audience
- Fostering knowledge exchange in scientific community
- Promotion of the unification in scientific approach
- Creation of basis for innovation and new scientific approaches as well as discoveries in unknown domains

The journal purposefully acquaints the reader with the original research of authors in various fields of science, the best examples of scientific journalism.

Publications of the journal are intended for a wide readership - all those who love science. The materials published in the journal reflect current problems and affect the interests of the entire public.

UDC 08

LBC 94

DOI: 10.30889/2523-4692.2020-13-05

Published by:

Yolnat PE, Minsk, Belarus

e-mail: editor@modscires.pro

The publisher is not responsible for the validity of the information or for any outcomes resulting from reliance thereon.

Copyright
© Authors, 2020

СОДЕРЖАНИЕ / CONTENTS

Образование и педагогика
Education and pedagogy
Освіта і педагогіка

12

DEVELOPMENT OF ABILITIES OF CHILDREN AGED 6-7 YEARS
BY MEANS OF MUSICAL ART

РОЗВИТОК ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ 6–7 РОКІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Mkrtichian O.A./Мкртічян О.А.

<https://www.modscires.pro/index.php/msr/article/view/msr13-05-021>

18

THE INDISCIPLINE IN PRESCHOOLERS: FEATURES OF MANIFESTATION
AND DIAGNOSIS OF DEVIATION

НЕДИСЦИПЛІНОВАНІСТЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ: ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВУ ТА

ДІАГНОСТИКА ВІДХИЛЕННЯ

Rykhtina N.P. / Пухтіна Н.П.

<https://www.modscires.pro/index.php/msr/article/view/msr13-05-023>

26 ON THE ISSUE OF

THE SUPPORT SYSTEM FOR GIFTED CHILDREN

К ВОПРОСУ О СИСТЕМЕ СОПРОВОЖДЕНИЯ ОДАРЕННЫХ ДЕТЕЙ

Shirina A.A./Шурина А.А.

<https://www.modscires.pro/index.php/msr/article/view/msr13-05-034>

30 PREPARATION

OF THE FUTURE FAMILY DOCTOR FOR EFFECTIVE

APPLICATION OF MEDICAL EQUIPMENT IN THE EDUCATIONAL PROCESS
IN MEDICAL INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION

ПІДГОТОВКА МАЙБУТЬОГО СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ ДО ЕФЕКТИВНОГО

**ЗАСТОСУВАННЯ МЕДИЧНОГО ОБЛАДНАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ
МЕДИЧНОГО ЗВО**

Vychko M.V. / Бичко М.В.

**<https://www.modscires.pro/index.php/msr/article/view/msr13-05-038> PUBLIC AND
EDUCATIONAL ACTIVITIES OF VOLYN «ENLIGHTENMENT»
IN UKRAINE: THE SECOND HALF OF THE XIX - XX CENTURIES**

*ГРОМАДСЬКО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛИНСЬКОЇ «ПРОСВІТИ» В УКРАЇНІ:
ДРУГА ПОЛОВИНА XIX - XX СТОЛІТТЯ Vykhruhch
V.O. / Вухрущ В.О.*

<https://www.modscires.pro/index.php/msr/article/view/msr13-05-063>

51

TO THE QUESTION OF QUALITY OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE

ДО ПИТАННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Polukhtovych T.G. /Полухтович Т.Г., Melnychuk Yu.Ye./ Мельничук Ю.Є.

FORMATION AND DEVELOPMENT OF HIGHER IT EDUCATION IN THE USA

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ВИЩОЇ ІТ-ОСВІТИ В США

Kulieshov S.O. / Кулешов С.О.

ISSUES OF APPLICATION OF DIGITAL LEARNING IN THE EDUCATIONAL PROGRAMME OF POST-GRADUATE EDUCATION IN THE AREA OF ECONOMICS

ВОПРОСЫ ПРИМЕНЕНИЯ ЦИФРОВОГО ОБУЧЕНИЯ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРОГРАММЕ ПОСЛЕВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ ПО НАПРАВЛЕНИЮ «ЭКОНОМИКА»

Cherkasskaya G. V. / Черкасская Г. В.

CREATION OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN THE INSTITUTION OF GENERAL SECONDARY EDUCATION FOR THE FORMATION OF LEADERSHIP SKILLS

СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ НАВИЧОК

Єрмак Т.М. / Yermak T. M.

PECULIARITIES OF ORGANIZATION OF DISTANCE LEARNING IN THE CONDITIONS OF POSTGRADUATE EDUCATION

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Kondratova L.G. / Кондратова Л.Г.

METHODICAL ACCOMPANIMENT OF REALIZATION LABOUR EDUCATION CHILDREN OF PRESCHOOL AGE: HISTORICAL ASPECT

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ЗДІЙСНЕННЯ ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Litichenko O.D./Літіченко О.Д., Shynkar T.Y./Шинкар Т.Ю.

Физическое воспитание и спорт

Physical education and sport

Фізичне виховання і спорт

PHYSICAL EDUCATION AND ADAPTATION OF STUDENTS IHE TO DISTANCE LEARNING

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ ЗВО ДО ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Zyuz V.N. / Зюзь В.Н., Valukhtina V.V. / Балухтіна В.В., Babich T.M. / Бабиц Т.М.

Scientific publication

Международный периодический рецензируемый научный журнал
International periodic scientific journal

Modern scientific researches

Современные научные исследования

Issue №13

Part 5

October 2020

Indexed in **INDEXCOPERNICUS** (*high impact-factor*)

Development of the original layout - "Yolnat PE"

Signed: 12.11.2020

Yolnat PE

220092, Minsk, ul. Beruta, d.3B, room 72, room 4a

E-mail: orgcom@sworld.education

Modern
Scientific Researches

www.modscires.pro

The publisher is not responsible for the reliability of the information and scientific results presented in the articles

With the support of research project **SWorld**
www.sworld.education

ISSN 2523-4692

УДК 373.2.(477)"18"

**METHODICAL ACCOMPANIMENT OF REALIZATION LABOUR
EDUCATION CHILDREN OF PRESCHOOL AGE: HISTORICAL
ASPECT**

**МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ЗДІЙСНЕННЯ ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ**

Litichenko O.D./Літиченко О.Д.

s.p.s., lecturer / к.п.н., старший викладач

ORCID: 0000-0002-7004-3837

Shynkar T.Y./Шинкар

Т.Ю. lecturer

/ викладач

ORCID: 0000-0002-5656-2032

Boris Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Bulvarno-Kudriavska, 18/2, 04053

Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ, Бульварно-Кудрявська, 18/2, 04053

***Анотація.** У статті висвітлюється розвиток трудового виховання дітей дошкільного віку у ХХ-ХХІ столітті. Розкрито основні історичні методи дослідження означеної проблематики. З'ясовано, що одним із засобів методичного супроводу та підвищення рівня кваліфікації педагогів, підготовки нових спеціалістів була педагогічна преса. Здійснено багатоаспектний аналіз документальних джерел та педагогічної преси. З'ясовано особливості розвитку теоретичних та методичних підходів до праці дітей дошкільного віку. На основі аналізу педагогічних журналів здійснено систематизацію публікацій із питань організації трудового виховання за кількісними та якісними характеристиками. Проаналізовано сучасні підходи до розв'язання завдань трудового виховання. Визначено нові вектори досліджень.*

***Ключові слова:** методичний супровід, трудове виховання, діти дошкільного віку, педагогічна преса.*

Вступ.

Сучасна система дошкільної освіти України удосконалюється у руслі євроінтеграційних процесів, змінюються підходи до роботи з дітьми дошкільного віку, шляхи підвищення якості дошкільної освіти. Численні дослідження українських і зарубіжних учених доводять виключне значення трудової діяльності для розвитку дітей на дошкільному етапі життя (Л. Артемова, З. Борисова, Т. Введенська, В. Логінова, В. Нечаєва, В. Павленчик, Л. Порембська, Ю. Приходько, Т. Поніманська, Н. Савельєва, Т. Цвєлих.). Оновленню системи дошкільної освіти сприяє аналіз та вивчення надбань попередніх років з метою трансформації кращого досвіду у сьогодення.

Метою публікації є висвітлення досвіду здійснення методичного супроводу трудового виховання дітей дошкільного віку в освітньому процесі закладу дошкільної освіти. У дослідженні були використані методи: історикоретроспективний, що дав змогу прослідкувати педагогічну зумовленість поступу трудового виховання дітей дошкільного віку;

конкретно-історичний – з метою аналізу й фактологічного розкриття змісту дослідження трудового виховання дітей дошкільного віку та відповідної методичної роботи у ХХ-ХХІ ст.; порівняльно-зіставний – для обґрунтування розвитку трудового виховання дошкільного віку; метод наукової екстраполяції – для визначення можливостей використання елементів позитивного історико-педагогічного досвіду в сучасних умовах.

Основний текст.

Важливою складовою якості дошкільної освіти є рівень компетентності педагогів, що корелюється з рівнем методичного супроводу у закладі дошкільної освіти. Аналізуючи праці вчених (Г. Беленька, Н. Гавриш, О. Коваленко, О. Корнєєва, К. Крутій, М. Машовець, О. Половіна, І. Романюк, Н. Савінова, О. Стаєнна та ін.) в яких розкриваються питання методичного супроводу констатуємо, що ця проблема потребує модернізації в усі напрямках освітньої роботи, серед яких і трудове виховання.

Аналіз наукової літератури свідчить, що методичний супровід в закладі дошкільної освіти розглядається як комплекс форм спланованої, організованої методичної роботи, що сприяє підвищенню професійно-педагогічного рівня учасників освітнього процесу, на засадах співпраці, взаємодопомоги, створення умов для професійного самовдосконалення [1]. Методичний супровід в закладах дошкільного віку активно почав розвиватися в 20–30-ті рр. ХХ ст., хоча це поняття і не використовувалось у широкому педагогічному обігу, а лише у окремих назвах інструкційних листів, рекомендаціях, положеннях зустрічалося поняття «методична робота». Це період широкого розгортання мережі закладів дошкільного виховання, розробки змісту дошкільної освіти, орієнтованої на державну політику. Почали з'являтися та діяти такі форми методичної роботи, як Всеукраїнські наради та конференції дошкільних працівників педагогічні виставки, методичні об'єднання, курси перепідготовки дошкільних працівників на яких обговорювалися питання розроблення та впровадження в практику навчальних посібників та методичних рекомендацій з фізичного, морального, трудового виховання дітей дошкільного віку [4].

Педагогічна преса слугувала засобом підвищення кваліфікації педагогів, тому розглядається нами як один із засобів методичного супроводу трудового виховання дітей, підвищення рівня кваліфікації педагогів та підготовки нових спеціалістів. Зокрема, статутним завданням регіонального науковометодичного журналу «За комуністичне виховання дошкільника» (1931-1941) було здійснення методичного супроводу масового педагогічного працівника. За час свого існування його тираж зріс із 3000 до 7000 екземплярів, що свідчить про популярність та затребуваність серед вихователів. Часопис висвітлював стан дошкільного виховання в УРСР, особливу увагу було приділено ідеям політехнічного виховання, публікувались ідейні та нормативні документи, статистичні дані про стан роботи в дитячих садках, теоретичні напрацювання науковців та досвід

практиків із трудового виховання дітей дошкільного віку. Основною цільовою аудиторією журналу «За комуністичне виховання дошкільника» були практики. Матеріали, вміщені в ньому знайомили із теоретичними та практичними новинками щодо трудового виховання дітей дошкільного віку в дусі комуністичного виховання та сприяли підвищенню методичного рівня педагогів дитячих садків.

Надзвичайно складними були роки Другої світової війни та повоєнний період. Зважаючи на складні обставини в яких перебувала країна, освітні пріоритети змінилися, оскільки значна кількість дітей дошкільного віку потребувала належного харчування, медичного догляду та піклування.

Проте, навіть в умовах війни педагоги намагалися здійснювати виховання дітей згідно з довоєнними завданнями. Дослідження архівних матеріалів дозволяє констатувати, що в цей період відбулося призупинення освітньої роботи з дітьми дошкільного віку, оскільки першочерговими завдання збереження життя і здоров'я дітей [2].

Осередком методичної роботи після Другої світової війни стали кабінети дошкільного виховання Інститутів удосконалення вчителів. Відповідно до Постанови Ради Народних Комісарів СРСР № 33 (1944) в усіх обласних відділах народної освіти було поновлено сектори дошкільного виховання зі штатом від 3 до 5 осіб [2].

Значною допомогою у організації методичного супроводу з трудового виховання дітей дошкільного віку стало видання «Керівництва для вихователя дитячого садка» (1945). У ньому розширюються завдання щодо ознайомлення дітей з довкіллям, подаються відомості про працю дорослих їхні трудові дії, професії. Акцентується увага педагогів на необхідності розвивати у дітей інтерес до доступних їхньому розумінню робітничих дій людей. У змісті «Керівництва...» трудове виховання пропонується у складі художнього [2].

У середині 50-х рр. ХХ ст. з покращенням соціально-економічної ситуації в країні та забезпеченням дошкільних установ необхідною матеріальною базою посилилася увага до методичного забезпечення освітнього процесу. Відсутність належного кадрового забезпечення ускладнювало здійснення та розвиток методичного супроводу в дитячих садках України.

На численні звернення педагогів у 1951 році відновився випуск фахового журналу під назвою «Дошкільне виховання». На журнал були покладені завдання методичної підтримки в галузі дошкільного виховання.

Найпродуктивнішим періодом розробки завдань, засобів, форм трудового виховання дітей дошкільного віку був кінець 1950-х – середина 1960-х рр. На цей етап припадає найвищий рівень публікаційної активності. Основною ідеєю більшості публікацій є праця як ціль виховання, з допомогою якої формуються позитивні риси нової людини: працьовитість, відповідальність, охайність, вміння працювати в колективі. Також,

розробляється програма з трудового виховання, що активно висвітлюється і обговорюється на сторінках журналу. Розроблена програма вкладається у нову редакцію «Програми виховання в дитячому садку» (1962) та активно удосконалюється впродовж 60-х–80-х рр. ХХ ст. Згідно з програмою, «...трудове виховання є частиною всього виховного процесу. Воно здійснюється систематично і планомірно в тісному взаємозв'язку з усіма сторонами виховного процесу в повсякденному житті дитячого садка» [3, с. 10]. Публікаційна активність в цей період має найвищі показники, питання трудового виховання розглядаються всебічно у взаємозв'язках з іншими компонентами дошкільного виховання.

У 1960-х–1970-х рр. було здійснено значну кількість наукових досліджень, зібрано найкращий практичний досвід роботи. У 1980-х рр. впроваджується комплексний підхід виховання та навчання дітей дошкільного віку. Акцентувалась увага на комплексність методичного супроводу трудового виховання, що полягало у налагодженні взаємозв'язку виховання в дошкільному закладі з сімейним та громадським вихованням. Праця як компонент дошкільного виховання мала подаватися у поєднанні з іншими компонентами, створюючи цілісну систему уявлень про навколишній світ.

Суспільно-політичні реалії в 90-ті роки ХХ століття сприяли новим концептуальним змінам у системі дошкільної освіти в незалежній Україні. Незважаючи на багаторічний досвід та ґрунтовні теоретичні і практичне дослідження різних аспектів трудового виховання, що безперечно доводять його необхідність і доцільність, спостерігаємо зниження уваги до питань організації дитячої праці, які відображаються і на сторінках сучасної педагогічної преси. Вважаємо, що це пов'язано зі зміною підходів до праці в суспільстві загалом, надмірною опікою, спробами дорослих все зробити за дітей та невиправданим захопленням інтелектуальним і фізичним розвитком, що витісняє значну кількість корисних видів дитячої діяльності необхідних дітям і відповідних їхнім віковим особливостям і потребам.

В усіх програмах з розвитку дітей дошкільного віку розроблених у незалежній Україні включено завдання та зміст з трудового виховання дітей у всіх вікових групах, проте рівень реалізація цих завдань свідчить недостатньо ефективний методичний супровід. Пов'язуємо це зі змінами підходів у дошкільній освіті і відсутністю нових прикладних досліджень щодо методів, форм, засобів трудового виховання в закладі дошкільної освіти і сім'ї. Аналіз фахових педагогічних журналів засвідчує незначну кількість публікацій впродовж останніх двадцяти років, 1-2 на рік або відсутні повністю.

Незважаючи на відсутність цілеспрямованих наукових досліджень та відповідно до сучасних підходів дошкільної освіти, спостерігаються зміни у реалізації змісту і завдань трудового виховання дітей дошкільного віку. Праця розглядається крізь призму економічного виховання, що тісно

переплітається та ґрунтується на їхньому взаємозв'язку. Значна кількість науковців звертають увагу на працю як засіб виховання ціннісних орієнтацій у дітей дошкільного віку. Актуальним і перспективним є розвиток лідерства у дітей дошкільного віку в контексті якого праця є засобом розвитку лідерської культури у спілкуванні та спільній трудовій діяльності. Популярним на сторінках педагогічної преси є досвід організації дитячої кулінарії в закладі дошкільної освіти.

Відзначаємо, що впродовж останніх 5 років низкою авторитетних учених було висловлено занепокоєння щодо зниження уваги питанню трудового виховання (Г. Беленька, М.Машовець, Т. Піроженко). Це сприяло появі нових теоретичних досліджень, що працюють над питання розвитку трудового виховання.

Висновки.

Реформування системи дошкільної освіти сприяє актуалізації питань трудового виховання дітей дошкільного віку та акцентує увагу на низку проблем пов'язаних з його методичним супроводом. Для здійснення ефективного методичного супроводу освітнього процесу необхідні нові теоретичні розробки та прикладні дослідження.

Історичний аналіз засвідчив, що впродовж ХХ ст. одним із засобів методичного супроводу, підвищення рівня кваліфікації педагогів та підготовки нових спеціалістів була педагогічна преса. Вона висвітлювала найактуальніші питання дошкільної освіти, кількість та якість публікацій слугувала індикатором розвитку трудового виховання дітей дошкільного віку.

Разом із тим, аналіз доступних публікацій і досліджень у галузі дошкільної освіти дає змогу дійти висновку, що трудове виховання не втрачає своєї актуальності, трансформується відповідно до викликів сучасності та потребує нових прикладних досліджень, обґрунтування нових підходів у зв'язку з сучасними тенденціями розвитку дошкільної освіти та необхідності методичного супроводу означеної проблеми.

Література:

1. Коваленко О., Кирилова І. Методичний супровід педагогів як засіб підвищення якості сенсорно-пізнавального розвитку дітей у ЗДО. *Молодий вчений*. 2020. № 7(83). с. 35-39.
2. Літіченко О.Д. Ідеї трудового виховання дітей дошкільного віку в педагогічній пресі (50 – 80-ті роки. ХХ століття): дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.01. Київ, 2018. 274 с.
3. Програма виховання в дитячому садку : проект. Київ : Рад. школа. 1962. 207 с.
4. Шинкар Т.Ю. Методична робота в системі дошкільного виховання України в 20-30-ті роки ХХ століття. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 4(48). с. 176-183.

Abstract. *The article highlights the development of labor education children of preschool age in the XX-XXI century. The basic historical methods research of the specified problems are opened. It was found that one of the means methodological support and professional development of teachers, training of new specialists was the pedagogical press. The multifaceted analysis of documentary sources and pedagogical press is carried out. The peculiarities of the development theoretical and methodological approaches to the work of children in preschool education are clarified. Based on the analysis of pedagogical journals, the systematization of publications on the organization of labor education by quantitative and qualitative characteristics is carried out. Modern approaches to solving the problems of labor education are analyzed. New research vectors have been identified.*

Key words: *methodical support, labor education, children of preschool age, pedagogical press..*

Стаття відправлена: 14.10.2020 р.

© Літіченко

Олена ©

Шинкар

Тетяна